

A Kárpát-Balkán Geomorfológiai Comissio Geomorfológiai Térképezési Munkabizottságának ülése Magyarországon

DR. PÉCSI MÁRTON

A Kárpát–Balkán Geomorfológiai Comissio Geomorfológiai Térképezési Munkabizottsága április 24–28. között az MTA Földrajztudományi Kutatócsoport szervezésében tartotta első ülését. A Kárpát–Balkán Geomorfológiai Comissio 1963–64. folyamán alakult meg Bulgária, Csehszlovákia, Magyarország, Lengyelország, Románia és a Szovjetunió geomorfológusainak részvételével. A Comissio három évenként kíván szimpóziumokat tartani, a szimpóziumok között munkabizottságok működnek, amelyek az alábbi témák megoldására alakultak:

- a) A Kárpát–Balkán térség természeti földrajzi rayonirozása;
- b) A Kárpát–Balkán térség 1 : 500 000 méretarányú geomorfológiai térképének elkészítése;
- c) Völgyrendszerek és teraszok kutatása, az eredmények összehasonlítása, párhuzamosítása;
- d) A hegységi lepusztulásszintek tanulmányozása;
- e) Karsztmorfológiai kutatás.

A bizottságok feladata, hogy összehasonlítsák s egyeztessék a különböző országokban alkalmazott kutatási módszereket és az elért eredményeket.

A Kárpát–Balkán Geomorfológiai Comissio munkabizottságai közül elsőnek a Kárpátok 1 : 500 000-es geomorfológiai térképét szerkesztő bizottság ülésezett. Az ülésen Lengyelország (Prof. Dr. M. KLIMASZEWSKI, Dr. L. STARKER), Csehszlovákia (Dr. O. STEHLIK) és Magyarország (Dr. PÉCSI MÁRTON és munkatársai) képviselői vettek részt. A kétnapos megbeszélés során részletesen megvitatásra került a készítendő áttekintő geomorfológiai térkép koncepciója, a jelkulcstervezet főbb tartalma.

Megállapodás született abban, hogy a tervbevett térképen ábrázolni kell: 1. a felszín litológiai felépítését, 2. a legfontosabb genetikus formatípusokat, 3. a felszíni formákat alakító folyamatokat, 4. a domborzat bizonyos orometrikus elemeit, 5. a felszíni formák korát.

A munkakonferencián részt vett felek megállapodtak abban, hogy a folyamatban levő geomorfológiai térképezési munkálataik eredményeként egy éven belül elkészítik országuk 1 : 500 000-es méretarányú geomorfológiai térképét.

Az így elkészült térképeket, mivel részleteiben a közös jelkulcsterveben a résztvevők nem állapodhattak meg, egy következő ülés alkalmával összehasonlítják, és egy szerkesztő bizottságot bíznak meg a közös jelkulcs részletes kidolgozásával, aminek alapján a geomorfológiai térképek összeszerkeszthetők lesznek.

A kétnapos vita során nehezítette a munkát, hogy a geomorfológiában nem alakult ki egységes nomenklatúra, s éppen ezért a részletes jelkulcsterv összeállítása csak további megbeszélés után történhet meg. A megbeszélések során felvetődtek az ábrázolás módszertani és technikai kérdései is (pl. színekkel vagy grafikus jelekkel ábrázoljuk-e a felszíni folyamatokat, formákat stb.). A technikai kivitelezési módszerek kikísérletezésére a legközelebbi munkakonferenciáig különböző kísérleti lapok készítése vált szükségessé.

A Munkabizottság magyarországi üléséhez kétnapos terepbejárás kapcsolódott, melynek során a Mátra és a Duna-völgy középhegységi szakasza geomorfológiai problémáival ismerkedtek a Bizottság tagjai.